

NOG EEN ZWERFSTEEN MET BREUKTEKTONIEK

H.J. van Eekeren

De zeer duidelijke afbeelding van een lydiëet met verschuivingen in "Der Aufschluss", heft 10, okt. 1962, bracht mij in herinnering, dat zich in mijn collectie iets dergelijks bevond.

Spoedig was de steen opgezocht; hij is in 1952 opgeraapt op een terrein bij "Wallenburg", gemeente Zeist. In "Grondboor en Hamer" van aug. 1963 beschrijft de heer Anderson ook een mooi voorbeeld van breuktektoniek.

Op de topografische kaart staat "Wallenburg" als een ring op een kruispunt van wegen op de Z.W.helling van de Leusderheide. Aan vier zijden begroeide wallen. De hoogtelijn van 17,5 meter loopt er precies overheen.

Anderhalve eeuw geleden is hier een mislukte poging gedaan de "Zeisterheide" te ontginnen. Van de gebouwen is niets meer over; alleen struiken en bomen, welke men in de omgevende bossen niet ziet, tonen aan, dat hier een poging tot in cultuur brengen gewaagd is.

In de omgeving van "Wallenburg" heeft het Staatsbosbeheer na de oorlog stukjes heide omgewerkt en beplant en vele bestaande percelen opnieuw bewerkt, waarbij een grote hoeveelheid keien, zowel noordelijk als zuidelijk materiaal te voorschijn kwam.

Fraaie exemplaren, ook fossielen, zijn hier verzameld.

De bewuste kei nu is een blauwgrijze Reviniekwartsiet met grotere en kleinere putjes, waarin pyrietkristallen gezeten hebben. De hoogte is ongeveer 14, de breedte 13 en de dikte 6 cm. De oorspronkelijke materie is onderhevig geweest aan spanningen uit verschillende richtingen. Eerst ontstonden de horizontale spleten,

daarna de verticale, waardoor een aantal naast elkaar liggende tabletten gevormd worden, welke ten opzichte van elkaar verschoven.

De bovenste zigzaglijn zet zich rechts voort en heeft aan de achterzijde van de steen nog een drietal verschuivingen.

In de scheuren en spleten werd kwarts afgezet, zodat weer een geheel ontstond.

De breedte van de horizontale spleetstukken varieert van 2-7 mm. Het lijkt mij dat de tektonische spanningen wel hevig geweest moeten zijn, gezien het grote aantal breuken en barsten.

"Kwartsiet met verschuivingen".

Foto: Hanneke Kortlandt.